

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф.д.ик.н. Диана Иванова Георгиева
ЛЕСОТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - СОФИЯ
05.02.18 „Икономика и управление“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Социално управление (Управление на промените)“ в УНСС
Професионално направление 3.7.Администрация и управление

Автор на дисертационния труд: Ивайло Танев Конов

Тема на дисертационния труд:

„Управление на технологичното развитие като фактор за стимулиране на промените в българските малки и средни предприятия“

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 337/12.02.2020г. на Зам.Ректор по НИД на УНСС.

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд е разработен в обем от 188 страници. Състои се от увод, три глави, заключение, използвана литература и 2 приложения. Съдържа 48 таблици и 68 фигури. Списъкът с използваните литературни източници включва 230 източника, от които 40 на кирилица, 150 на латиница и 40 интернет източници.

Широкият обхват на използваната научна литература и начина на интерпретирането ѝ в изследването, показват задълбоченост и авторска позиция по разглежданите теоретичните въпроси.

Актуалност и значимост на изследвания проблем

Дисертационният труд е фокусиран върху изключително актуален за бизнеса проблем, много специфичен в контекста на малките и средни предприятия, а именно изследване на процесите на технологично развитие и самообучение в тях. Изследователският интерес на автора е насочен към способността на съвременните организации да придобиват нови знания и компетенции при осъществяването на непрекъснати организационни промени.

Предмет на изследването е влиянието на технологичното развитие върху процеса на организационни промени в МСП,

а **обект на изследване** са микро, малките и средните предприятия в България. Тази група предприятия е „гръбнакът на икономиката“ за европейските страни, тъй като е отворена към технологични промени, търпи организационни и структурни промени, и генерира работни места.

Целта на дисертационния труд е да се изследва и анализира влиянието на способностите на МСП да се самообучават при търсенето и избора на съвременни технологии. Във връзка с постигане на целта,

авторът формулира пет изследователски задачи. Най-съществената от тях е свързана с „изграждането на модел, който по логически начин да представи връзките и зависимостите между управлението на технологичното развитие и промените в организациите“.

Дисертантът формулира точно тезата на своето изследване: технологичното развитие играе основна роля в процесите на промени в съвременните МСП. Оценявам като конкретна практическа задача, която се поставя за решаване, идентифицирането на специализирани знания и умения на мениджърите за успешно справяне с предизвикателствата при

управлението на технологичното развитие, и осъществяването на произтичащите организационни промени.

Авторът формулира три хипотези, които доказва в хода на своето изследване: 1) наличие на положителна връзка между способностите на организацията да се самообучава и способностите ѝ да търси и избира подходящи технологии 2) самообучаващата се организация оказва медиаторно влияние между търсенето и избора на технологии 3) външната информация има определящо влияние върху организацията.

2. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Въз основа на задълбочено литературно проучване и анализ на водещи концепции и теории, са разработени теоретико-методологически характеристики на технологичното развитие. Авторът логично стига до извода, че изследването на технологичното развитие на организациите е определящо за тяхното развитие и „проектиране върху картата на усъвършенстващите се и възникващите технологии“. В контекста на МСП, като обект на изследване е правилно заключението, че в резултат на технологичното развитие, те придобиват нови възможности за реализация, за набиране на капитал и комуникация с клиенти. Оценено е значението на организационното учене и ролята на самообучаващата се организация за разбирането и овладяването на новите технологии. Изяснени са основни понятия, свързани с управление на промените, организационното учене, самообучаващата се организация, и бенчмаркинг.

В изследването е използвано структурното моделиране (СМ), като широка и гъвкава рамка за анализ на данни, на база използване на статистически методи. Авторът защитава избора си на СМ със следните

доводи: достъп до ненаблюдаеми променливи и изрично измерване на грешката и други променливи извън модела.

Изграден е авторов модел върху логиката на изследването и теоретичните концепции, представени като латентни променливи. При конструиране на анкетата е постигнат баланс между изискванията на структурния модел за насищане с параметри и ограничаване броя на въпросите, във връзка с реалното изпълнение на проучването.

Проведено е анкетно проучване с участието на 232 МСП, направена е предварителна обработка на получените резултати с цел премахване на отклоняващи се и липсващи стойности на изходните данни. Анализирани са структурната надеждност на модела, извършени са съответните тестове – Кронбах, Алфа, CR, AVE, ASV и MSV. Авторът прави заключението, че моделът функционира добре и гарантира точността на резултатите.

Направени са изводи относно издигнатите в дисертационното изследване хипотези, като първа и трета хипотези са потвърдени, а втора - отхвърлена.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертационния труд се съдържат научно-приложни приноси, които могат да се обобщят в следните направления.

1) Обогаляване на съществуващите знания чрез систематизиране и формулиране на концептуален модел на търсенето и избора на технологии в организацията.

2) Разработване на авторов модел на структурата на взаимовръзките между ключови организационни характеристики, основан на латентно-структурния анализ. Моделът е изграден и емпирично апробиран в две модификации, съобразени с условията на организационната среда и външните фактори.

3) Предложен е инструментариум за приложение на модела за управление на технологичното развитие на организациите, включващ анкетна карта и статистически инструменти (регресионен анализ, анализ на пътищата, факторен анализ и др.) за обработка на резултатите.

4. Оценка на публикациите по дисертацията

Резултатите, получени в дисертационния труд, са популяризирани в научната литература чрез 3 публикации, всички от които самостоятелни.

Публикациите са посветени на основни въпроси от дисертационния труд като: BYOD – тенденции, перспективи и рискове; бенчмаркингът като метод за стимулиране на промените в организациите; иновации и промени, дифузия на иновациите. Представени са на национални и международни научни форуми и са публикувани в съответните научни издания.

5. Оценка на автореферата

Представеният автореферат е с оптимален обем и структура, като отразява основните елементи на дисертационния труд, както и получените в него резултати, справка за приносите, и списък на публикациите по дисертационния труд.

6. Критични бележки и препоръки

Изследователският проблем е сложен, особено отнесен към избрания обект на изследване, малките и средни предприятия, които имат специфика по отношение на управлението, ограничеността на ресурсите, отношението към технологиите и организационното учене.

Независимо от това авторът изгражда структурен модел, умело използва статистически методи за измерване на латентните променливи, провежда мащабно емпирично проучване, и прави анализ на получените резултати като формулира обобщени изводи.

Цялостното ми впечатление от дисертационния труд е, че е разработен на много високо научно равнище. Целта е постигната, а поставените задачи – успешно изпълнени. Приложенията осигуряват систематизация и удобство при запознаване с разработката.

Формулирам следните бележки и препоръки:

1. Емпиричното изследване е провеждано в два различни периода, отстоящи един от друг с около 5 години. Тъй като данните от двете фази на проучване се анализират обединено, правилно е направено допускането, че не са настъпили значими промени в бизнес средата, в която функционират МСП. Не са разгледани обаче характеристиките на малките и средни предприятия, на база статистическа информация, и не са анализирани промените вътре в тази група предприятия за разглеждания период, от гл.т. на брой, мащаб, структура, секторно разпределение, разходи за иновации и др.
2. Въпреки заключението, че е постигната добра структура на анкетната карта, според мен броя на въпросите може да се оптимизира още, с оглед на използването ѝ в бъдещи емпирични изследвания.
3. Изводите по отделните глави биха могли да се разширят и детайлизират, като се поставят съответните акценти.

7. Въпроси към дисертанта:

- 1) В какви насоки може да се актуализира модела, с цел подпомагане на мениджърите на МСП при осъществяване на организационни промени чрез технологично развитие?
- 2) Как бихте продължили изследването, направено в дисертационния труд в бъдеще, имате ли такъв изследователски интерес?

3) Ако трябва да приложите апробирания модел и инструментариум на секторно ниво, кой конкретен сектор от българската икономика бихте избрали?

8. Заключение

Като отчитам актуалността и значимостта на проблематиката, постигнатото високо научно равнище на дисертационния труд на тема «Управление на технологичното развитие като фактор за стимулиране на промените в МСП», и научно-приложните резултати, считам, че те отговарят напълно на изискванията на ЗРАСБ и Правилника за неговото приложение.

Предлагам с убеденост на Научното жури да присъди образователната и научна степен "Доктор" на Ивайло Танев Конов по професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Социално управление (Управление на промените)“.

Дата 05.04.2020г.

София

Подпис:

(проф.д.ик.н. Диана Иванова)